

KHACHKAR

Denne armenske kors-sten ("Khachkar")
blev indviet den 26. april 2014
som led i en række arrangementer,
dedikeret til 99-årsdagen
for det armenske folkemord
minde om ofrene for folkedrabet
og Karen Jeppe, Armeniernes Moder.
Khachkar blev indviet ved Archirbandrite Fr. Dr. Tiran Petrosyan,
pavelige Legat for Centraleuropa og Skandinavien.
Denne Khachkars indvielse blev gjort muligt
takket være personligt initiativ af Mr. Ashot Ghahramanyan,
guvernøren for Armeniens Armavir-region.

Khachkaren (2,55 m i højden og 110 cm i bredden)
er skabt af billedhugger Suren Lusikyan.
Forskellige mennesker og en række organisationer,
herunder Lokalhistorisk Arkiv for Gylling og Omegn,
Den Armenske Ambassade i Danmark,
"DanArmen" dansk-armensk forening,
og Hans Christian Kofoeds velgørenhedsfond i Armenien
har bidraget til transporten af Khachkar til Danmark.

Enhver kultur har et vist oprindeligt element,
som symbol på hele den nationale kultur.
I Armenien er sådan et symbol en "khachar",
de særlige armenske korssten.
Ordet "khachkar" * er dannet af to armenske rødder:
"khach" (kors) og "kar" (sten).
Khachkar er en dekorationskunst,
hvor arkitektoniske skulpturer er baseret på
de gamle nationale traditioner skabt i en række forskellige former.

Khachkars opstod i begyndelsen af det 4. århundrede
lige efter at Armenien som verdens første nation
vedtog kristendommen som statsreligion.
I stedet for de hedenske altre og på de steder,
der var afsat til kirker og klostre blev opsat trækors.
Da træ ikke var holdbart, blev de erstattet af sten,
og fra starten af 800-tallet med billeder
af kors på rektangulære stenplader.
Samtidig blev khachkars opsat ved forskellige lejligheder,
f. eks. for at fejre en sejr,
opførelsen af endnu en kirke eller en bro,
eller for at takke Gud for en byggegrund.
De fungerede også meget ofte som gravmonumenter
og nogle steder som vartegn.

Det centrale symbol på en traditionel khachkar
er en fødsel eller skabelse af liv, i skikkelse af et kors,
der vokser op fra en cirkel som et træ eller en blomst.
Korset er en khachkars symbol på nyt evigt liv i den kristne tro.
Over korset er ofte placeret fælles kristne trosretningers symboler
for de fire evangelister eller andre religiøse eller nationale symboler.
En khachkar er desuden udsmykket med fine mønstre af flettede bånd,
stiliserede frugter eller anden dekoration.

Stenhuggere, der lavede khachkars blev kaldt "varpet".
En varpet er en særlig uddannet mester, og det er ofte en oplæring,
der går i arv i generationer.
Deres kunst er i live og er efterspurgt i dag.